

Son kullanma tarihinin geçmesi nedeniyle iade alınan veya üretim süreci sonrasında kalite standartlarına uygun olmamaları nedeniyle satışa konu edilemeyecek durumda olan süt ve süt ürünlerinin değer tespiti hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.99.16.01.0-VUK-267-135
Tarih	01.11.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.99.16.01.0-VUK-267-135

01/11/2011

Konu : Son kullanma tarihi geçen süt ve süt ürünlerinin değer tespiti.

İlgi dilekçenizde, Başkanlığımız ... vergi kimlik numaralı mükellefi olan şirketinizin her türlü taze işlenmiş süt ürünleri, yoğurt, ayran, pastörize sade süt vb gıda maddelerinin üretimi ile iştirak ettiği, son kullanma tarihinin geçmesi nedeniyle iade alınan veya üretim süreci sonrasında kalite standartlarına uygun olmamaları nedeniyle satışa konu edilemeyecek durumda olan söz konusu gıda maddelerinin çevreye ve insan sağlığına zarar verecek nitelikte olmaları nedeniyle, bekletilmeksizin mümkün olan en kısa sürede Büyükşehir Belediyesine ait ... tesislerinde belediyenin yetkili kişileri nezdinde imha edileceği, bu nedenle değer tespiti için Takdir Komisyonuna müracaat etmeniz gerekli olup olmadığı

hususunda tereddüt olduğundan Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun kıymeti düşen mallara ilişkin 278 inci maddesinde; "Yangın, deprem ve su basması gibi afetler yüzünden veyahut bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak gibi haller neticesinde iktisadi kıymetlerinde önemli bir azalış vaki olan emtia ile maliyetlerin hesaplanması mutad olmıyan hurdalar ve döküntüler, üstüğü, deşe ve iskartalar emsal bedeli ile değerlendirir.." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca anılan Kanunun 267 nci maddesinde; gerçek bedeli olmayan veya bilinmeyen veyahut doğru olarak tespit edilemeyen bir malın, değerlendirme gününde satılması halinde emsaline nazaran haiz olacağı değer anılan maddenin ilk iki sırasında belirlenen esaslara göre tespit edilememesi halinde emsal bedellerinin ilgililerin müracaatı üzerine takdir komisyonunca takdir yolu ile belli edileceği belirtilmektedir.

Takdir Komisyonlarının görevleri başlıklı 74 üncü maddesinin (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde, Takdir Komisyonlarının görevleri arasında yetkili makamlar tarafından istenilen matrah ve servet takdirlerini yapmak yer almaktadır.

Emtiaların imhasında genel kural, imhaların takdir komisyonu nezaretinde yapılmasıdır. Ancak son kullanma tarihi geçmiş veya bozuk olan ilaç, tıbbi malzeme, gıda, atık vb. emtianın insan sağlığına zararlı olabileceği ve acilen imha edilmesi mecburiyeti bulunan bu ürünlerin emsal bedellerinin takdir komisyonlarınca muayyen bir zamanda takdirinin mümkün olamayacağı hususları göz önüne alınarak; takdir komisyonuna başvurulmaksızın ilgili bakanlık veya yetkili kurum görevlilerinin de yer aldığı bir komisyon nezdinde tutanakla tespit edilmek suretiyle imha edilebilmesi Başkanlığımızca benimsenmiş bir uygulamadır.

Yukarıda izah edilen şekilde ilgili bakanlık ve yetkili kurum görevlilerinin de yer aldığı komisyon nezdinde imha işlemine ilişkin olarak düzenlenen tutanağın istenildiğinde ibraz edilmesi şartıyla muhafaza edilmesi gerekmekte olup, imha işleminin söz konusu tutanağa istinaden muhasebe kayıtlarına intikal ettirilmesi mümkün bulunmaktadır.

Öte yandan, son kullanma tarihi geçmiş veya bozuk ürünlerin imha edilmesi işlemine ilgili bakanlık yetkililerinin katılımının sağlanamaması ve imhaya ilişkin tespit bu komisyon nezdinde tutanağa bağlanamaması durumunda, olayın mutlaka takdir komisyonuna intikalinin sağlanması gerekmekte olup, imha edilen ürünlerin takdir komisyonunca belirlenecek emsal bedel üzerinden kayıtlara alınarak işlem yapılması gerekecektir.

Diğer taraftan, fire; bir malın imalat süresince veya tüketiciye arzına kadar kendi doğal akışı içinde uğradığı kayıptır. Bu tanım dikkate alındığında fire, işletmenin üretim süreci, kullandığı teknoloji gibi bir takım unsurlar esas alınarak miktarı dönem sonunda (kaydi olarak) ölçülebilir bir üretim kaybıdır.

Normal olarak, tüm işletmeler defter kayıtlarında, miktar bazında; (Dönem başı stok + dönem içindeki alışlar = Satışlar + dönem sonu stok) dengesini tutturmak durumundadır.

Gerek dönem başı gerekse dönem sonu fiili mal stoklarının ne şekilde tespit edileceği Vergi Usul Kanununun 186 ncı maddesinde belirtilmiştir. Bu itibarla, fireye uğrayan mallarla ilgili olarak işletme sahibi tarafından Vergi Usul Kanununa göre bir belge düzenlenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

Mal dengesi bakımından, emtia hesabına, kaydi dönem sonu stokunun değeri yerine fiili dönem sonu stokunun değeri kaydedileceğinden, fire miktarları da otomatik olarak gider yazılmış olacaktır. Başka bir deyişle, dönem sonu stoku, fire miktarı kadar eksik gösterilmiş olacaktır. Dolayısıyla, fire adı altında defterlerde mükerrer bir gider kaydının yapılması imkan dahilinde değildir.

Firelere ilişkin tespitler Maliye Bakanlığınca yapılmayıp faaliyet türleri itibariyle ilgili Bakanlıklarca yapılmaktadır. Ayrıca Takdir Komisyonunun görevleri Vergi Usul Kanununun 74 üncü maddesinde sayılmış olup, firelere ilişkin tespit ve takdir işlemlerinin bu sayılan görevler arasında olmamasından dolayı fire oranlarına ilişkin takdir ve tespit işlemlerinin Takdir komisyonunca yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Bu hükümlere göre, üretim süreci sonrasında kalite standartlarına uygun olmamaları nedeniyle satışa konu edilemeyecek durumda olan fire niteliğindeki gıda maddelerinin değer tespitinin takdir komisyonunca yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

Öte yandan, son kullanma tarihi geçmesi nedeniyle iade alınan ve insan sağlığına zararlı olabilecek süt ve süt ürünlerinin ilgili Bakanlık yetkililerinin de katılımıyla ... tesislerinde imhası halinde ayrıca takdir komisyonuna müracaat etmenize gerek bulunmamaktadır. Ayrıca, imha işlemine ilişkin olarak düzenlenen tutanağın istenildiğinde ibraz edilmek şartıyla muhafaza edilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelveğe uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

